

Een spoor van otterschelpen op het strand.

Gert Slager

U weet het wel: het strand is bij uitstek een dynamisch gebied. Die dynamiek laat zich uit vergroten als de storm snelheden bereikt van over de honderd km per uur. Razende golven denderen dan richting onze duinenrij. Opnieuw raak je onder de indruk van het natuurgeweld. Twee opeenvolgende donderdagen in januari 2007, was de wind heer en meester. De zee geeft en de zee neemt, zo melden wij elkaar. Vooral aan de Noord-Hollandse kust (Heemskerk) is er het nodige zand in zee verdwenen, maar ook op ons eigen stuk Katwijk-Noordwijk heeft de zee genomen. Dat zand verdwijnt en komt voor de kust terecht en Rijkswaterstaat veronderstelt dat het gefaseerd weer terug zal komen. Dat zou heel mooi zijn, maar we moeten dat natuurlijk wel even afwachten.

foto: Gert Slager

De zee heeft ook gegeven. In al mijn loopuurtjes op het strand zijn mij nog nooit zoveel eendenmossels (*Lepas anatifera*) onder ogen gekomen als de laatste paar keren. Op schoenen, balken, planken en touwen waren de nog levende rankpotigen waarneembaar.

De vloedlijn vertoonde ook vele wulkeieren, schilden van de inktvis, riemwier, knotswier, hauwwier, vezelwier en verkommerende zeesterren (vele exemplaren al aangepikt). Waar ik ook aandacht aan heb geschonken is de aanwezigheid van vele otterschelpen (*Lutraria lutraria*) in de vloedlijn. Ik heb me alleen gericht op exemplaren waarvan de kleppen nog aan elkaar zaten (sommige nog met kleine vleesresten). Als we de binnenkant van de doubletten bekijken dan vallen ons een paar zaken op: de bruine propjes bij het slot. Ze passen precies in de driehoekige uitsparing die naar beneden toe uitloopt. Dat zien we zowel in de linker- als in de rechterklep. Mocht u nog twijfelen of u te maken hebt met een otterschelp

dan wel een strandgaper (*Mya arenaria*) dan zit hier een belangrijk determinatiekenmerk.

Geen lepelvormig uitsteeksel (in de linkerklep) zoals bij de strandgapers. Let op de formidabele mantelbocht. Deze reikt tot over het midden van de schelp. Zij hebben zeer lange syfonen die tot de waterkolom reiken voor voedsel en zuurstof. Deze kan men gedeeltelijk terugtrekken. Ze zitten dus in vergelijking met andere schelpdieren vrij diep (30 - 40 cm) in de bodem. Daar leef je onder normale omstandigheden ook redelijk beschermd. Hun voet gebruiken ze zelden, vandaar zijn geringe afmeting. Ze missen de bewegelijkheid van de Ensissoorten (mesheften) die in staat zijn zich snel in te graven. De storm heeft de bodem duidelijk omgewoeld en de otterschelpen uitgespoeld. Ze zijn niet meer in staat om zich in te graven en ten dode toe opgeschreven. Waarom spreek ik nu van een bijzondere vondst? In de periode tot 2002 raapte ik een enkele blauwzwarte klep of een enkel fragment op. Het waren dikke schelpen. Sinds 2002 zien we ineens doubletjes van de soort verschijnen (klein maar nog bescheiden in aantallen) en niet alleen in het stuk Katwijk-Noordwijk. De schelpen zijn zeer dun.

Toen ik onder de kraan wat doubletten thuis uitspoelde was mijn vinger duidelijk zichtbaar door de schelp heen.

foto: Gert Slager

Nu waren de doubletten groter (tot circa 9 cm) en steviger. De buitenkant van de kleppen is met een bruin/beige vlies (het periostracum) uitgerust. Deze opperhuid is vooral aanwezig bij de onderrand en de zijranden. Het aantal van 372 exemplaren/doubletten, over ongeveer 4 km strand tussen Katwijk en Noordwijk, onderstreept dat de soort zich zonder twijfel in de eerste paar km voor onze kust gesetteld heeft. Dat betekent dat de otterschelp een gewone verschijning is geworden tussen de schelpen op ons strand.